

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Antona Jakubíka a JUDr. Libora Duľu v trestnej veci proti obvinenému **M. B.** pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 26. novembra 2013 v Bratislave dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky podaného v neprospech obvineného, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. februára 2012, sp. zn. 3To 176/2011, a takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. f/ Tr. por. dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky **sa o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 8. septembra 2011, sp. zn. 4T 184/2008, uznal obvineného za vinného z prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

ako živnostník podnikajúci pod obchodným menom M. B. - B., IČO: X., dňa 19. apríla 2006 pri ubytovni H. v oblasti V., B., uviedol o omylu poškodeného Ing. M. S. tým, že predstieral, že má uzavretú zmluvu s B. IČO: X., ktorá ho má oprávňovať po skončení rekonštrukcie ubytovne H. predávať byty patriace B. a dňa 19. apríla 2006 zaviedol poškodeného do neustáleného bytu nachádzajúceho sa na X. alebo X. poschodí v ubytovni H., V., B., a tento byt mu predstavil ako vzorový, aký si bude môcť kúpiť, následne od poškodeného toho istého dňa prevzal zálohu 150 000 Sk a na druhý deň 20. apríla 2006 mu bola poškodeným vložená na účet ďalšia požadovaná záloha 350 000 Sk, na to dňa 26. apríla 2006 uzatvoril poškodený M. S. ako budúci nájomca a obvinený M. B. ako budúci sprostredkovateľ zmluvu o budúcej zmluve, podľa ktorej mala byť do konca

mája 2006 uzatvorená zmluva o nájme a vstupe do bytového družstva, pričom do uvedeného termínu k jej uzatvoreniu nedošlo, následne dňa 17. októbra 2007 poškodený písomne odstúpil od zmluvy o budúcej zmluve, kde zároveň žiadal o vrátenie poskytnutej zálohy, peniaze mu však do dnešného dňa vrátené neboli, čím vznikla poškodenému Ing. M. S. škoda vo výške 500 000 Sk.

Za to mu okresný súd podľa § 221 ods. 2 Tr. zák., § 38 ods. 2, § 42 ods. 1 Tr. zák. uložil súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov, ktorého výkon podľa § 49 ods. 1, § 50 ods. 1 Tr. zák. podmienienečne odložil na skúšobnú dobu 40 mesiacov.

Podľa § 42 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. zároveň zrušil výrok o treste z trestného rozkazu Okresného súdu Považská Bystrica z 10. septembra 2007, sp. zn. 2T 115/2007, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. súd poškodeného Ing. M. S. s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie obvinený. Krajský súd v Bratislave o ňom rozhodol na verejnom zasadnutí konanom 28. februára 2012 rozsudkom, sp. zn. 3To 176/2011 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. d/, písm. e/ Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu v celom rozsahu a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. uznal obvineného vinným prečinom podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

ako živnostník podnikajúci pod obchodným menom M. B. - M., IČO: X., dňa 19. apríla 2006 pri ubytovni H. v oblasti V., B., uviedol do omylu poškodeného Ing. M. S. tým, že predstieral, že má uzavretú zmluvu s B., IČO: X., ktorá ho má oprávňovať po skončení rekonštrukcie ubytovne H. predávať byty patriace B. a dňa 19. apríla 2006 zaviedol poškodeného do neustáleného bytu nachádzajúceho sa na X. alebo X. poschodí v ubytovni H., V., B., a tento byt mu predstavil ako vzorový, aký si bude môcť kúpiť, následne od poškodeného toho istého dňa prevzal zálohu 150 000 Sk (4 979,09 eur) a na druhý deň 20. apríla 2006 mu bola poškodeným vložená na účet ďalšia požadovaná záloha 350 000 Sk (11 617,87 eur), na to dňa 26. apríla 2006 uzatvoril poškodený M. S.

ako budúci nájomca a obvinený M. B. ako budúci sprostredkovateľ zmluvu o budúcej zmluve, podľa ktorej mala byť do konca mája 2006 uzatvorená zmluva o nájme a vstupe do bytového družstva, pričom do uvedeného termínu k jej uzatvoreniu nedošlo, následne dňa 17. októbra 2007 poškodený písomne odstúpil od zmluvy o budúcej zmluve, kde zároveň žiadal o vrátenie poskytnutej zálohy, peniaze mu však do dnešného dňa vrátené neboli, čím vznikla poškodenému Ing. M. S. škoda vo výške 500 000 Sk (16 596,96 eur).

Za to mu uložil podľa § 221 ods. 2 Tr. zák., § 38 ods. 2, § 42 ods. 1 Tr. zák. súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 2 roky, ktorého výkon podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Tr. zák. podmienične odložil na skúšobnú dobu 40 mesiacov.

Podľa § 42 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. zároveň zrušil výrok o treste z trestného rozkazu Okresného súdu Považská Bystrica z 10. septembra 2007, sp. zn. 2T 115/2007, ktorý nadobudol právoplatnosť 13. novembra 2007, ako aj všetky rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Proti uvedenému rozsudku Krajského súdu v Bratislave podal minister spravodlivosti na podnet poškodeného Ing. M. S. dňa 21. novembra 2012 dovolanie, ktoré po postupe podľa § 376 Tr. por. bolo predložené 12. novembra 2013 na rozhodnutie dovolaciemu súdu.

Minister spravodlivosti v ňom uviedol, že krajský súd svojím rozsudkom síce napravil formálne pochybenie prvostupňového súdu uvedené v skutkovej vete jeho rozhodnutia. V dôsledku absencie odvolania prokurátora však nemohol už napraviť nezákonne uložený trest, ktorý okresný súd uložil obvinenému pod zákonom určenú trestnú sadzbu. Pri správnej aplikácii § 38 ods. 4 mal byť obvinenému uložený trest odňatia slobody minimálne vo výmere 2 rokov a 4 mesiacov.

Uvedené pochybenie okresného súdu preto napĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por..

Žiadal preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil, že konaním, ktoré predchádzalo napadnutému rozsudku krajského súdu bol porušený zákon v ustanovení § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák. v prospech obvineného M. B., zrušil rozsudok Krajského súdu

v Bratislave z 28. februára 2012, sp. zn. 3To 176/2011 a jemu predchádzajúci rozsudok Okresného súdu Bratislava II z 8. septembra 2011, sp. zn. 4T 184/2008 a tomuto súdu prikázal, aby vec znovu prerokoval a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) v prvom rade zisťoval, či dovolanie ministra spravodlivosti spĺňa všetky zákonné náležitosti a konštatuje, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 1 Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), ale súčasne aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné - § 382 písm. f/.

Z priloženého spisového materiálu možno totiž zistiť, že na obvineného **sa vzťahuje** amnestiálne rozhodnutie prezidenta Slovenskej republiky z 2. januára 2013 (zákon č. 1/2013 Z. z.).

Z článku I. tohto zákona plynie, že sa odpúšťajú tresty odňatia slobody právoplatne uložené pred dňom tohto rozhodnutia, ktorých výkon je podmienene odložený a to s účinkom, že **na páchatel'a sa hľadí, ako keby nebol odsúdený.**

Z uvedeného zistenia potom vyplývajú nasledovné závery:

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý znamená vážny prielom do právoplatnosti a predpokladanej stability konečného a vykonateľného rozhodnutia. Jeho zmyslom je, za prísne vymedzených podmienok, náprava procesných a hmotnoprávnych chýb výslovne uvedených v zákone.

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon, alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

V § 368 ods. 2 Tr. por. sú uvedené rozhodnutia, ktoré treba rozumieť, ak tento zákon neustanovuje inak, ako rozhodnutia podľa odseku 1, proti ktorým možno podať dovolanie. Pod jeho písmenom a/ sa uvádza rozsudok a trestný rozkaz, bez bližšej špecifikácie,

aký rozsudok sa má na mysli. V nadväznosti na ostatné ustanovenia Trestného poriadku o dovolaní i tie, ktoré sa týkajú rozsudku je zrejmé, že sa má na mysli tak odsudzujúci, ako aj oslobodzujúci rozsudok.

Odsudzujúcim rozsudkom v zmysle § 163 až § 168 Tr. por. treba rozumieť taký, ktorý obsahuje výrok o vine páchatel'a a ak nedošlo k upusteniu od potrestania, výrok o treste a prípadné ďalšie výroky o náhrade škody, alebo o ochrannom opatrení. Odsudzujúcim rozsudkom teda treba rozumieť taký rozsudok, na základe ktorého **existujú účinky**, že sa na páchatel'a hľadá ako na odsúdeného.

Pokiaľ nastávajú, či už priamo na základe zákona (ako v tomto prípade), alebo na základe rozhodnutia súdu, právne dôsledky spojené s fikciou neodsúdenia, t. j., že sa v zmysle zákona hľadá na páchatel'a ako keby odsúdený nebol, potom treba do všetkých dôsledkov právne považovať za neexistujúce odsudzujúce rozhodnutie takej osoby, na ktorú sa hľadá akoby odsúdená nebola.

Predpokladom na podanie dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, je existencia odsúdenia páchatel'a. Pokiaľ platí fikcia neodsúdenia, ktorú zákonodarca spojil s inštitútom zahladenia odsúdenia, nemožno ju chápať podmienene tak, že pre určité prípady v trestnom konaní (ale i mimo neho) platí a pre niektoré nie.

Zahladenie odsúdenia spojené so zákonnou fikciou neodsúdenia, znamená, okrem iných dôsledkov spojených s bezúhonnosťou určitej osoby, že vo výpise z registra trestov sa jej zahladené odsúdenie už neuvádza. V oblasti trestno - právnej zanikajú nepriaznivé následky spojené s odsúdením páchatel'a. Treba vychádzať z toho, že neexistuje odsúdenie, ktoré by bolo dôvodom priťažujúcej okolnosti, alebo recidívy trestnej činnosti. Zahladením odsúdenia s fikciou neodsúdenia môže taká osoba preukazovať stav svojej bezúhonnosti. Nie je už povinná pri rôznych príležitostiach, napr. pri prijímaní do zamestnania, pri žiadostiach o niektoré povolenia, oprávnenia a pod. uvádzať odsúdenie, ktoré bolo zahladené. Platí to aj obrátene zo strany iných subjektov vo vzťahu k tejto osobe. Odpadnutie prekážky odsúdenia teda môže viesť k vzniku alebo k obnoveniu takých právnych vzťahov, ktoré občan nemohol nadobudnúť, alebo sa ich nemohol dožadovať, pokiaľ existovala prekážka odsúdenia páchatel'a.

Keďže v dôsledku toho, že odsúdenie bolo zahladené, môžu vznikať nové právne vzťahy, ktoré by inak nemohli nastať, ak aby neexistovala podmienka bezúhonnosti, potom by bolo vážnym zásahom do stability právnych vzťahov, ak by na základe dovolania niektorej z dvoch hlavných strán v trestnom konaní, alebo dovolania ministra spravodlivosti bolo možné zvrátiť nový právny stav vznikajúci po vykonaní trestu a zahladiení odsúdenia spojeného s fikciou neodsúdenia.

Výrazne by sa v takom prípade nepriaznivo vo vzťahu k osobe, u ktorej bolo odsúdenie zahladené, prejavilo podanie dovolania prokurátorom, alebo ďalším oprávneným subjektom, v neprospech takejto osoby. Nebolo by žiaduce, aby v takom prípade, keď už páchatel vykonal trest a došlo aj k zahladieniu odsúdenia, aby generálny prokurátor, eventuálne minister spravodlivosti, mohol podávať tento mimoriadny opravný prostriedok v neprospech obvineného, smerujúceho k zhoršeniu jeho postavenia a umožniť tak otvorenie takého trestno - právneho vzťahu, ktorý už bol ukončený a zvrátiť tak priaznivé dôsledky pre páchatel'a spočívajúce v tom, že sa na neho hľadí akoby nebol odsúdený. Dobrodnie, ktoré dáva zákonodarca v podobe bezúhonnosti, na základe fikcie neodsúdenia osoby, u ktorej bolo odsúdenie zahladené, by strácalo svoj zmysel.

Rovnosť strán v konaní a záujem na stabilite právnych vzťahov však predpokladá aj opak, že ani na základe dovolania obvineného nie je možné právoplatné a už aj vykonané a zahladené odsúdenie s dôsledkami fikcie neodsúdenia, meniť.

Preto ak nastal zo zákona (alebo na základe rozhodnutia súdu) stav zahladienia odsúdenia, ktorý má znamenať, že neexistuje odsúdenie, ktorým sa uložila sankcia, jeho dôsledkom musí byť i to, že žiaden zo subjektov oprávnených na podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, už ho nemôže podať.

V predmetnom prípade vychádzajúc z danej zákonnej fikcie neodsúdenia obvineného, obsiahnutej v amnestiálnom rozhodnutí prezidenta Slovenskej republiky, ktoré sa v posudzovanej veci aplikovalo, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že podľa § 382 písm. f/ Tr. por. odmietol dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky ako neprípustné, lebo smeruje proti svojimi účinkami neexistujúcemu odsudzujúcemu rozhodnutiu, proti ktorému nie je možné v zmysle § 368 ods. 1 a ods. 2 Tr. por. dovolanie podať.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 26. novembra 2013

JUDr. Peter K r a j č o v i č, v. r.
predseda senátu

Vypracoval : JUDr. Anton Jakubík

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová